

የቃላት ፍቺ (Glossary)

- አዋልድ (Apocrypha)** - የብሉይና አዲስ ኪዳን መጻሕፍት በተጻፉባቸው ክፍለ ጊዜያት መካከል የነበረውን ታሪክ፤ ሥነ-ግጥምና ሥነ-ቃል ያካተቱ መጻሕፍት አጠቃላይ ስያሜ።
- ተዛምዶ (Application)** - አንድን መመሪያ፣ እውነታ ወይም አሳብ በተግባር ግላየት።
- ዝንጀሮ (Baboon)** - ትልቅ ጦጣን የሚመስል፣ በአፍሪካ የሚገኝ ግዙፍ እንሰሳ።
- ህላዌ (Being)** - በአንድ ወይም በሌላ መልኩ ህልውናውን ይዞ የሚኖር አካል ወይም መንፈስ።
- ሥነ-ሕይወታዊ ሳይንስ (Biological Science)** - ሕይወት ስላላቸው ነገሮች የሚደረግ ጥናት።
- ቀኖና (Canon)** - እስትንፋስ-አግዚአብሔር እንዳረፈባቸው የታመኑ ብሉይና አዲስ ኪዳን መጻሕፍት።
- ሕዋሳት (Cells)** - ሕይወት ባላቸው ነገሮች ሁሉ ውስጥ የሚገኙ ረቂቅ ክፍሎች።
- ንጥረ ነገሮች (Chemicals)** - ነገሮች ሁሉ የተሠሩባቸው የተለያዩ ውህዶች።
- ዝልግላጎች (Chromosomes)** - የአንድ ሕዋስ ግዕዝላዊ አካል ክር መሳይ ጥቅቃቅን ነገሮች ሲሆኑ፣ ለሕዋሱ መራቢያ የሚረዱትን የዝሪያ ትእዛዛት ይይዛሉ።
- ኮዲክስ (Codex)** - ቀድሞ በእጅ የተገለበጠ መጽሐፍ ቅዱስ እንደ ደብተር በአንድ ላይ ሲደረግ።
- ምሉዕ (Complete)** - አንድ ነገር ምሉዕ የሚሰኘው ሙሉ ሲሆን፣ ወይም ፍጻሜ ሲያገኝ ነው።
- ዓውደ-ንባብ (Content)** - አንድ ነገር የሚገኝበት ሁኔታ።
- ዓውድ (Context)** - በመጽሐፍ ቅዱስ ከአንድ ጥቅስ ዙሪያ የሚገኙ ምንግቦች።

ዓውዳዊነት (Contextualization) - የመጽሐፍ ቅዱስን እውነት ለአንዳንድ የአካባቢ ባህሎች ተዛማጅ ማድረግ።

የርባታ ጥናት (Controlled breeding experiment) - በአንድ ዓይነት እንስሳት ሕይወት ያላቸው ነገሮች ባሕርያት እንዴት ከትውልድ ትውልድ እንደሚተላለፉ የሚከታተል ሳይንሳዊ ጥናት።

ኑፋቄ (Cult) - አንዳንድ ጊዜ ክርስትናን መስሎ ሊታይ የሚችል የሃይማኖት ዘዴ።

አጽንኦት (Emphasis) - ለቃላት ወይም ለአሳቦች የሚሰጥ ልዩ ሚና።

ተገዳርት (Encounter) - በሁለት ወይም ከዚያ በሚበልጡ ሰዎች መካከል ወይም ደግሞ በሰውና በሌላ ነገር መካከል የሚደረግ ግንኙነት።

ጎሰኝነት (Ethnocentrism) - አብዛኛዎቹ የዓለም ሕዝቦች የራሳቸው የጎሳ ቡድን ከሌላው እንደሚሻል የሚያስብበት ዝንባሌ።

የሚጥል በሽታ (Epilepsy) - በድንገት ራስን የሚያስት የአእምሮ በሽታ።

አዝጋሚ ለውጥ (Evolution) - ሕይወት ያላቸው ነገሮች ቀስ በቀስ እንደሚለወጡ የሚያስረዳ አሳብ።

መተት (Fetish) - መንፈስ እንደሚገኝበት የሚታመን ሰው-ሠራሽ ተፈጥሮአዊ ዕቃ።

የዝሪያ ውርሶች (Genes) - የዝላግልግ እጅግ አነስተኛ ክፍሎች ሲሆኑ፣ እያንዳንዳቸው የዝሪያ ውርሶች ሕይወት ያለውን ነገር አንዳንድ የተወረሱ ባሕርያት ይወስናሉ።

ምትሐት (Ghost) - አንዳንድ ጊዜ ለሕያዋን የሚታይ የሙት መንፈስ።

ጎሪላ (Gorilla) - ትልቅ ዝንጀሮ የሚመስል በአፍሪካ የሚገኝ ግዙፍ እንስሳ።

ሄርመንዩቲክስ (Hermeneutics) - መጽሐፍ ቅዱስን እንዴት በትክክል መተርጎም እንደሚቻል የሚያስረዳ ትምህርት።

ትይጥ (Hybrid) - ሁለት የተለያዩ ዓይነት እንስሳት ወይም ሰዎች ተዳቅለው የሚያስገኙት ውጤት ሲሆን፣ ይህም ራሱን ሊተካ የማይችል ነው።

ተሠገዋ (Incarnation) - እግዚአብሔር በእየሱስ ክርስቶስ አካል የሰውን ሥጋ ለብሎ መገኘት።

እስትንፋስ-እግዚአብሔር (Inspiration) - መንፈስ ቅዱስ ሰዎች የእግዚአብሔርን መገለጥ ለሌሎች እንዲያስተላልፉ ለመርዳት፣ መጽሐፍ ቅዱስን ሲጽፉ አእምሮአቸውን ያንተሳተሰበት ተግባር።

ሚሊኒየም (Millenium) - የ፲ህ ዓመታት ክፍለ-ጊዜ።

ኒውክላስ (Nucleus) - የሕይወት ሕዋስ ግዕዝላዊ አካል ሲሆን፣ ሕዋሱ ራሱን ያራባ ዘንድ ጥንተ ነገራዊ ትእዛዛትን ይይዛል።

አረግዊ (Pagan) - ከባህላዊ ሃይማኖት ጋር የሚዛመድ ነገር።

የብዙ ጋብቻ (Polygamy) - የአንድ ወንድ ከአንድ በላይ ሚስቶችን ግግሳት።

ግስተሰሪያ ወይም ምትክ (Propitiation) - ብዙውን ጊዜ መሥዋዕት በግትረብ የተከፋውን መንፈስ ወይም አምላክ ተግ ለማብረድ መሞከር።

ጸያፍ ሥዕሎች (Pornography) - ሰዎች ወሲባዊ ተግባር ሲከውኑ የሚያሳይ ሥዕል ወይም ጽሑፍ።

ፐርገትሪ ወይም ሊላ (Purgatory) - በካቶሊክ ሥነ-መለኮት፣ ሰዎች ሁሉ ከሞቱ በኋላ ለመንግሥተ ሰማይ እንዲስገጡ ለማድረግ ከምድራዊ ኃጢአታቸው የሚነጹበት ስፍራ።

የመጽሐፍ ፕቅላ (Scroll) - የመጽሐፍ ቅዱስ ቃላት በእጅ የተጻፉበት ረዥም ልዩ ወረቀት ወይም ብራና።

ሲፕቱዋጂንት (Septuagint) - በ250 ዓ. ዓ. አካባቢ ከዕብራይስጥ ወደ ግሪክ የተተረጎመ መጽሐፍ ቅዱስ።

የወንድ ዘር (Sperm) - የወንድ የዘር መራቢያ ሕዋስ።

ግጠቃለያ (Summary) - ቀደም ብሎ በዝርዝር የተረበውን አላብ አሳጥሮ መጻፍ።

ቅይጥነት (Syncretism) - የሁለት ወይም ከዚያ የሚበልጡትን ሃይማኖቶች መለኮታዊ እምነቶችና ልምዶች መቀላቀል።

አዝጋሚ ለውጥ (Theistic evolution) - ሕይወት ያላቸው ነገሮች ሁሉ በእግዚአብሔር ምሪት ቀስ በቀስ ከአንዱ ወደ ሌላው ዓይነት እንደተለወጡ የሚናገር አሳብ።

ታላቅ መከራ (Tribulation) - ከክርስቶስ ዳግም ምጽአት ጥቂት ቀደም ብሎ የሚከሰት ከፍተኛ የመከራ ዘመን።

እሴት (Value) - በአንድ ሰው አስተሳሰብ በጣም ጠቃሚ ተደርጎ የሚወሰድ ነገር።

ቩላጌት (Vulgate) - በ388 ዓ. ም. ጀርም በተባለ ምሁር ወደ ላቲን ቋንቋ የተተረጎመ መጽሐፍ ቅዱስ።

ተሽከርካሪ ወንበር (Wheel chair) - አካለ ስንኩል የሆነ ሰው የሚጠቀምበት ባለጎማ ወንበር።

የነተበ (Worn) - ያረጀ ጨርቅ

ያህዌ (Yahweh) - በብሉይ ኪዳን የእግዚአብሔር ስም ሲሆን፤ "YHWH" ከሚል አናባቢ ከሌላው ቃል የተወሰደ ነው። እንደ ዘፍጥረት 18 ሁሉ፤ "YHWH" በተሠገደ ከመገለጹ በፊት በታየባቸው ሁኔታዎች አገልግሎ ነበር።